

Nota van beantwoording

Wensen en opvattingen 100% versie MRA Agenda 2025-2028

Algemene Vergadering Metropoolregio Amsterdam

Datum 11 oktober 2024

**metropool
regioamsterdam**

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam

info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

Inhoudsopgave

1. Toelichting	3
2. Waardering	4
3. Proces	5
4. Inhoud: algemeen	9
5. Inhoud: brede welvaart	16
6. Inhoud: per ambitie	19
Ambitie 1 – Klimaat neutrale en circulaire regio	19
Ambitie 2 – Concurrentie en innovatiekracht	22
Ambitie 3 – Tekorten arbeidsmarkt en toekomstbestendig werk	23
Ambitie 4 – Werklocaties	25
Ambitie 5 – Leefbare steden en dorpen	26
Ambitie 6 – Landschap en cultuurhistorisch erfgoed	30
Ambitie 7 – Toerisme en recreatie	33
Ambitie 8 – Mobiliteit, logistiek en connectiviteit	34

1. Toelichting

Begin april is de 80% versie van de MRA Agenda 2025-2028 conform het advies van de MRA Raadtafel verzonden naar alle deelnemers en hun raden en Staten. Met als doel om wensen en opvattingen op te halen, die in de Algemene Vergadering van 11 oktober zijn besproken. In onderstaande notitie is een overzicht gegeven van alle ingekomen wensen en opvattingen zoals deze zijn besproken in de Algemene Vergadering van 11 oktober.

De wensen en opvattingen die de verschillende MRA-deelnemers hebben ingebracht zijn gegroepeerd en samengevat weergegeven, op basis van het onderwerp waar de betreffende opmerking over gaat. De teksten zijn niet letterlijk overgenomen uit de ingekomen wensen en opvattingen, maar zo geformuleerd dat zij de essentie van de boodschap behouden, doch compacter zijn. Achter elk ingebracht punt staat welke deelnemer(s) de betreffende wens/opvatting heeft ingebracht.

Onder elke wens of opvatting is een tekst opgenomen waarin staat uitgeschreven welk besluit de Algemene Vergadering hierover heeft genomen en eventueel welke vervolgactie zal worden ondernomen. Waar gewenst is een nadere toelichting opgenomen die tegemoetkomt aan de in de wens of opvatting geformuleerde behoefte.

Deze nota van beantwoording is tezamen met de definitieve versie van de MRA Agenda 2025-2028 c.s. op vrijdag 18 oktober verzonden naar alle deelnemers van de MRA.

In deze nota komen de ingebrachte wensen en opvattingen gegroepeerd per onderwerp aan bod: elk onderwerp is ondergebracht in een eigen hoofdstuk, en elke wens of opvatting is genummerd. De volgorde hiervan is willekeurig: de nummers dienen vooral om er makkelijk aan te kunnen refereren.

2. Waardering

In veel van de wensen en opvattingen die zijn ingezonden voor de 80% versie van de MRA Agenda 2025-2028 wordt waardering uitgesproken. Waardering voor het verrichte werk, voor een heldere en beknopte agenda met focus op hoofdlijnen. Voor de inzet van velen bij de totstandkoming van deze 80% versie. Voor de herkenbaarheid en duidelijkheid die het document biedt, en de ambitie die het document uitstraalt. Veel van de deelnemers geven aan hun eigen inbreng uit de deelregionale proposities te herkennen in het document, en zijn daar blij mee. Verschillende deelnemers spreken hun waardering uit voor wijzigingen die zijn aangebracht in de agenda naar aanleiding van de AV van 22 maart, bijvoorbeeld dat landschap en recreatie alsnog een plek hebben gekregen in de MRA Agenda.

Voorstel MRA Bestuur: Hoewel de gedeelde waardering en complimenten geen wensen en opvattingen zijn die vragen om aanpassing van de MRA Agenda, zijn ze toch belangrijk om te benoemen: de grote hoeveelheid wensen en opvattingen die in deze nota van beantwoording zijn opgenomen, zouden de indruk kunnen wekken dat onze deelnemers niet tevreden zijn met de MRA Agenda, maar het tegendeel is waar. Uit de ingekomen reacties blijkt een grote betrokkenheid van de deelnemers, en de wil om er samen iets nog mooiers van te maken. Het doet goed om dat te lezen, en in dat licht heeft het Bestuur de ingekomen wensen en opvattingen ook beschouwd: als een intentie om tot een nog betere MRA Agenda te komen.

3. Proces

- 3.1 We verzoeken u te onderzoeken hoe raden en Staten voldoende inspraak kunnen krijgen in het Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUVP), om zo het noodzakelijke draagvlak binnen de MRA te waarborgen (zonder het MUVP kunnen we de MRA Agenda en de Meerjarenbegroting onvoldoende beoordelen) (Raadsledenplatform Amstelland-Meerlanden)
- Voorstel MRA Bestuur:** het MUVP (inclusief investeringagenda), zal tezamen met de 100% versie van de MRA Agenda en de Meerjarenbegroting worden toegezonden naar de deelnemers. Het MUVP ter kennisname, de MRA Agenda en de Meerjarenbegroting ter bekrachtiging. De inspraak die raden en Staten hebben op het MUVP zit hem in het gesprek dat zij gedurende de uitvoering van de MRA Agenda voeren met hun college: deze leden van het college zijn immers (direct of indirect) vertegenwoordigd in de Platforms die als taak hebben om de uitvoering van de MRA Agenda te coördineren. Als bestuur roepen wij u op om dit gesprek de komende jaren met uw college te voeren.
- 3.2 Bij de 100% versie van de agenda zien we graag afspraken over monitoring, evaluatie, uitvoering en resultaten. Dit geeft meer inzicht in ambities, uitdagingen, risico's en benodigde acties, en maakt de verbinding met toekomstige P&C-producten duidelijker (Raadsledenplatform Amstelland-Meerlanden)
- Voorstel MRA Bestuur:** het MUVP geeft zicht op de beoogde resultaten. De monitoring daarvan is onderdeel van het takenpakket van de MRA Directie. De Termijnagenda en de Voortgangsrapportage zijn hierin belangrijke instrumenten voor de verantwoording in de P&C cyclus.
- 3.3 We hebben het gevoel dat in de 80% versie de verantwoordelijkheden van onder meer de MRA en de Provincie door elkaar lopen. Om discussies over de uitvoering en financiën te voorkomen, zouden wij graag zien dat in de 100% versie en het MUVP de verantwoordelijkheden duidelijker worden benoemd (Raadsledenplatform Amstelland-Meerlanden)
- Voorstel MRA Bestuur:** Akkoord met het voorstel. In het MUVP is uitgewerkt welke partij voor welke actie verantwoordelijk is.

- 3.4 Op dit moment zijn we als regio Gooi en Vecht trekker voor de onderwerpen landschap en mobiliteit. Mede gelet op onze ligging passen die twee trekkerschappen ons ook goed. Voor de komende uitvoering van de nieuwe MRA Agenda willen we daarom die trekkerschappen graag continueren. Vanzelfsprekend leveren we daarbij ook graag de afgesproken capaciteit (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdemeren)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur is blij met deze proactieve houding. Dit aanbod zal meegegeven worden aan het Platform Ruimte, waar afgestemd zal worden over de trekkerschappen van onderwerpen die onder het Platform vallen.

- 3.5 Om de ambities waar te maken is het MUVV essentieel. We geven graag input voor het MUVV, en verzoeken u om tussentijds verslag te doen over de voortgang van het MUVV (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdemeren)

Voorstel MRA Bestuur: De verantwoordelijkheid voor de uitwerking van het MUVV ligt bij de platforms. Als u vanuit uw Raad input wilt meegeven kunt u dit doen via uw eigen college of vertegenwoordigers vanuit uw deelregio. Verder vormen de MUVV's de basis voor de jaarplannen van de platforms, maar ook voor de termijnagenda en de voortgangsnota. Op de voortgangsnota vragen wij u ook actief om wensen en opvattingen te geven.

- 3.6 We verzoeken de AV om het MRA-Bestuur op te dragen om ook de definitieve versie van de MRA Agenda 2025-2028 en het Meerjaren Uitvoeringsprogramma (MUVV) na behandeling in de AV voor wensen en opvattingen voor te leggen aan de raden en Staten (conform de Samenwerkingsafspraken MRA 2021), en dit vooraf te bespreken met de leden van de AV en de MRA Raadtafel (Lelystad, Oostzaan)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur heeft voor de totstandkoming van de MRA Agenda een zorgvuldig proces doorlopen met meerdere momenten om input te leveren. Dit proces is ook in maart 2023 met u gedeeld en de Raadtafel heeft hierop een advies gegeven. Na de Algemene Vergadering van 11 oktober worden de raden & Staten gevraagd om de MRA Agenda en de meerjarenbegroting te bekrachtigen. Mochten er in dit proces nog moties of amendementen op een van deze beide stukken worden ingebracht, dan kunnen deelnemers deze, indien gesteund door het eigen college, nog inbrengen in de Algemene Vergadering van 18 december, voordat de stukken definitief worden vastgesteld. Het MUVV is geen statisch document, de tijd en wereld om ons heen kan veranderen. Het MRA Bestuur roept u op om de komende jaren het gesprek met uw eigen college te voeren over de agenda en de uitvoering daarvan. Via de platforms, de AV en het Bestuur is er alle gelegenheid tot bijstelling van het MUVV indien gewenst.

- 3.7 We vertrouwen er op dat de Platforms nauw betrokken worden bij het opstellen van de MUVP's, en dat de MUVP's duidelijk gaan aangeven welke rol en verantwoordelijkheden de gemeente, provincie, Vervoerregio, RES en andere betrokken partijen hebben ten opzichte van de MRA. (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: Het MUVP wordt opgesteld door de platforms.
- 3.8 Veel ambities spelen op de langere termijn: in het MUVP moet worden aangegeven welke acties geconcretiseerd worden in relatie tot de 8 ambities in de periode tot 2028 (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: Dit is precies de bedoeling van het MUVP en het onderscheid met de MRA Agenda: in de MRA Agenda benoemen we onze ambities voor de langere termijn, en in het MUVP maken we concreet wat we de komende vier jaar gaan doen om bij te dragen aan het verwezenlijken van de ambities uit de MRA Agenda.
- 3.9 We zouden graag zien dat raden en Staten betrokken worden bij het vormgeven van de MUVP's door meer ruimte in het proces te creëren, waardoor colleges het gesprek kunnen voeren met de raden en Staten over de inhoud van de concept MUVP's voordat deze vastgesteld worden (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: De MRA Agenda en het bijbehorende MUVP is geen statisch document, de tijd en wereld om ons heen kan veranderen. Het MRA Bestuur roept u op om de komende jaren het gesprek met uw eigen college te voeren over de agenda en de uitvoering daarvan en hen te vragen dit actief mee te nemen in de platforms.
- 3.10 We zouden graag zien dat de input van onze gemeenteraad op de toegezonden MUVP's actief onder de aandacht wordt gebracht in de MRA Platforms en andere relevante bestuurlijke overleggen binnen de MRA. (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: zie antwoord 3.9 .
- 3.11 Om de democratische legitimiteit van de besluitvorming in belangrijke mate te versterken zou een zienswijze van de raden en staten in de toekomst mogelijk moeten zijn op het Meerjaren Uitvoeringsprogramma. (Heemskerk)
Voorstel MRA Bestuur: Opmerkingen en wensen kunt u meegeven aan uw eigen bestuurder of vertegenwoordiger vanuit de deelregio in de platforms. Het MRA Bestuur roept u op om dit te doen.

- 3.12 Met de acht ambities uit de MRA Agenda, waarbij we het welzijn van al onze inwoners centraal stellen, kunnen we de slagkracht van de samenwerking stimuleren. Hiermee werken we met al onze inwoners, of ze nu in het noorden of het zuiden wonen van de MRA, in de stad of het landelijk gebied, aan een gedeelde identiteit en een gedeeld verhaal. In de inleiding van de nieuwe Agenda stelt u dat er soms ongemakkelijke gesprekken nodig zijn om bij te dragen aan het vertrouwen. Maar het is juist nu belangrijk om elkaar met name te gunnen. Laat de MRA een verbinder zijn in de breedste zin van het woord. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)
Voorstel MRA Bestuur: het bestuur omarmt deze oproep.
- 3.13 We zien uit naar de definitieve versie van de MRA Agenda. Zowel bestuurlijk als ambtelijk kan de MRA de komende tijd veel van onze deelregio verwachten. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)
Voorstel MRA Bestuur: het MRA Bestuur verheugt zich ook op de samenwerking en de inzet vanuit alle partners.
- 3.14 De directie van de MRA te laten weten dat we het betreuen dat de ingediende propositie van de gemeente Uitgeest, als volwaardig partner in de Metropoolregio Amsterdam, niet wordt genoemd in de 'nota van beantwoording proposities MRA'.
Reactie MRA Bestuur: Het bestuur betreurt dit net als de gemeente Uitgeest. Wij zijn juist blij met jullie inbreng en hebben uw reactie in de 100% versie meegenomen.
- 3.15 Het MUVP wensen wij ruimschoots voordat de uiteindelijke MRA Agenda wordt aangeboden te ontvangen, zodat wij tijd hebben om deze goed te lezen en mee te laten wegen in het al dan niet bekrachtigen van de MRA Agenda (Wormerland)
Voorstel MRA Bestuur: het MUVP ontvangt u tegelijkertijd met de 100% versie van de MRA Agenda. Het MUVP wordt opgesteld door de platforms. Wij willen hen de gelegenheid geven om hiervoor een zorgvuldig proces te doorlopen. Het MUVP is niet statisch, het bestuur roept u op gewenste aanpassingen mee te geven aan uw college of vertegenwoordiger vanuit uw deelregio, zodat dit gedurende de looptijd van de MRA Agenda in de platforms aan de orde kan worden gesteld.

4. Inhoud: algemeen

- 4.1 We sluiten ons aan bij de opmerkingen van de Platforms om keuzes meer in samenhang te bekijken en zichtbaar te maken onder verschillende ambities, bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan een gezonde leefomgeving in relatie tot ruimtelijke keuzes en woningbouw in verband te brengen met bereikbaarheid, voorzieningen en economie (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)

Voorstel MRA Bestuur: Eens met uw opmerking. Een belangrijke uitdaging, we willen immers de brede welvaart verbeteren. Dit vraagt inzet van alle platforms. Het MRA Bestuur ziet hierin een belangrijke rol voor zichzelf, om de integraliteit in het oog te houden.

- 4.2 Er is een sterke focus op ontwikkeling, maar de ruimte in de MRA is beperkt. Ook is de agenda nog sectoraal ingestoken. Op dit moment lijkt het tegenstrijdig om meer ruimte te willen bieden voor wonen, bedrijven en recreatie, terwijl het duidelijk is dat niet alles tegelijkertijd gerealiseerd kan worden (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur onderkent dat niet alles tegelijkertijd te realiseren valt, dit is ook verwoord in de 80% versie van de agenda. Het MUVP dient als sturingsmiddel voor de platforms. Het MUVP is een eerste uitwerking van de MRA Agenda, opgesteld door de platforms. Het is een levend document. In de platforms worden de komende jaren afspraken gemaakt over verdere uitwerking, bijstelling of uitbreiding van de opgenomen acties. Belangrijk is dat in het MUVP acties zijn opgenomen en geen afwegingen. Het MUVP dient als startdocument voor een bestuurlijk gesprek over afwegingen en integraliteit, dat in de Platforms of in het Bestuur zal plaatsvinden.

- 4.3 De relatie tussen de MRA en Schiphol: 'motor van de economie' is een wat gedateerde uitspraak die zich slecht verhoudt tot brede welvaart. Wellicht dat we hier een andere term kunnen gebruiken (Amsterdam).

Voorstel MRA Bestuur: We noemen Schiphol samen met de havens, Greenport en internetknooppunt AM-Six als één van de motoren van de nationale én regionale economie. Tegelijkertijd benadrukken we dat Schiphol een kleinere impact op zijn omgeving moet gaan hebben, onder meer door meer in te zetten op internationaal treinverkeer. Op deze wijze geven we invulling aan de brede welvaart-doelstellingen. We constateren overigens dat de gemeente Amsterdam in hun recente beleidslijn dezelfde term hanteert.

- 4.4 We moeten oog hebben voor verschillen, ook in relatie tot de realisatie van de ambities uit de MRA Agenda: er zijn verschillende snelheden van economische groei, maar ook verschillen in sociale ontwikkeling en problematiek. Dat zorgt ook voor verschillend vermogen om ambities te realiseren (Almere).
- Voorstel MRA Bestuur:** Terechte constatering. In de uitvoering van beleid zullen we dit zeker meenemen. Juist daar waar regionale samenwerking kan helpen bij het verminderen van deze verschillende snelheden, kunnen we binnen de MRA van elkaar leren en elkaar versterken.
- 4.5 Benoem de Rijk-Regio afspraak 'Ruimtelijk Economische Aanpak voor de Oostflank' en de vertaling daarvan in de MRA Agenda. Dit is een langjarige afspraak, gemaakt via de MRA, via BOL en BO MIRT. De vertaling hiervan in de MRA Agenda is gekoppeld aan de groei-behoefte van de MRA. Deze afspraak wensen wij meer terug te zien in de 100% versie (Almere).
- Voorstel MRA Bestuur:** Het is vanzelfsprekend dat binnen de MRA en met het Rijk gemaakte afspraken, zoals in BOL- en MIRT-verband, volledig worden overgenomen.
- 4.6 Het is ons opgevallen dat er verschillende begrippen worden genoemd, met uiteenlopende betekenissen die vervolgens niet worden uitgelegd. Dit, in combinatie met het ontbreken van afspraken over bijvoorbeeld monitoring, evaluatie, uitvoering en resultaten. Ons voorstel is om een redactionele herziening te doen, een begrippenlijst op te stellen, en aandacht te besteden aan monitoring en evaluatie (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn).
- Voorstel MRA Bestuur:** De tekst is nagelopen, eventueel onduidelijke begrippen zijn toegevoegd of vervangen. Zie ook het antwoord bij 3.2
- 4.7 We zouden graag zien dat in de MRA Agenda toekomstbestendige landbouw als belangrijke doelstelling wordt opgenomen, omdat dit een bijdrage levert aan een economisch vitaal en duurzaam platteland, en het van belang is voor het behoud van het karakteristieke landschap (Edam-Volendam, Landsmeer).
- Voorstel MRA Bestuur:** Landbouw is tot nu toe geen onderdeel van het pakket waarop we in de MRA samenwerken. Hoewel er uiteraard een relatie is met economische ontwikkeling, zijn we van mening dat het toekomstbestendige ontwikkeling van de landbouw een dermate specifiek beleidsterrein is dat we dit buiten de MRA Agenda willen houden. Dit om dubbel werk en meer bestuurlijke drukte te voorkomen.

- 4.8 Naar onze mening zijn toekomstbestendige agrarische bedrijfsmodellen, passend bij de transitie in het landschap belangrijk voor de MRA, en moeten daarom in de MRA Agenda en het MUVV worden ondersteund (Edam-Volendam, Landsmeer).
Voorstel MRA Bestuur: zie 4.7
- 4.9 Een onderwerp dat niet in de MRA Agenda aan bod komt is stikstof. Hier ligt uiteraard vooral een taak voor de Provincie, maar de consequenties voor stedelijke en landschappelijke ontwikkeling zijn groot voor het hele MRA gebied en alle MRA partners, en om deze reden wel het vermelden waard (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: akkoord. Dit is in de tekst opgenomen, echter alleen als randvoorwaarde, anders niet consequent in relatie tot antwoord 4.7.
- 4.10 In de inleiding van de MRA Agenda wordt terecht opgemerkt dat de risico's ten aanzien van waterveiligheid, waterschade, de beschikbaarheid van zoetwater en drinkwater toenemen door enerzijds klimaatverandering en anderzijds bevolkingsgroei. Iedereen is nodig om schade en te korten in de toekomst te beperken. Zuid-Kennemerland dringt erop aan het watervraagstuk expliciet te benoemen in de ambities, bijvoorbeeld ambitie 1 en ambitie 5. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: akkoord. Is toegevoegd/verduidelijkt bij ambitie 4, 5 en 6
- 4.11 De MRA Agenda noemt een aantal 'economische motoren' en erkent hun belang, maar ook dat deze economische motoren een keerzijde hebben voor de verduurzaming en de leefbaarheid van onze regio. Wij willen in de daaropvolgende zin toevoegen dat voor Schiphol (naast minder vliegbewegingen) meer internationale treinen en een zo schoon en stil mogelijke luchtvaart nodig zijn voor een meer duurzame toekomst. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: Dit is reeds opgenomen in de agenda (ambitie 8)

- 4.12 Zaanstreek-Waterland onderschrijft als actief MRA-deelnemer de wenselijkheid van een ambitieuze Agenda en wij zijn bereid hieraan een substantiële bijdrage te leveren. We herkennen ons in de MRA Agenda, dit zijn ambities waar onze deelregio ook voor staat. Wat ons betreft mag in de MRA Agenda nog nadrukkelijker beschreven worden waarom de MRA zo bijzonder is en wat ons trots maakt. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: het MRA Bestuur is blij om te lezen dat de regio Zaanstreek-Waterland zich herkent in de 80% versie van de agenda. In de inleidende hoofdstukken wordt beschreven wat ons bindt en worden een aantal belangrijke resultaten van de samenwerking aangehaald. Het Bestuur heeft ingezet op een compacte agenda en stelt daarom voor om geen extra passages meer toe te voegen.

- 4.13 De bolletjes bij de ambities (bij deze ambitie is bereikt als...) kloppen inhoudelijk in het algemeen wel, hoewel sommige voorgenoemde acties lijken te gaan over vraagstukken waarvoor de MRA niet primair aan zet is. In elk geval zijn de opgesomde acties nogal talrijk en daarnaast ongelijksoortig, waarmee het geheel wat willekeurig en onevenwichtig oogt. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: In deze agenda zetten wij in op grote domein overstijgende ambities. Om deze waar te maken hebben we juist andere partijen nodig, de samenwerkende MRA deelnemers kunnen dit niet alleen waarmaken. In het MUVV is aangegeven welke partijen bijdragen of verantwoordelijkheid dragen voor de verschillende acties.

- 4.14 Een belangrijker bezwaar heeft betrekking op het feit dat de gesuggereerde acties die bij de acht ambities staan opgesomd, gepresenteerd worden zonder een achterliggende analyse van de bestuurlijke verhoudingen op de beleidsterreinen waarop die ambities betrekking hebben. Een dergelijke analyse is noodzakelijk om de voorgestelde acties goed te kunnen beoordelen. Daarvoor dien je te weten 'wie waar over gaat' en 'wie wat doet'. Uitgaande van de bestuurlijke rolverdeling tussen Rijk, provincies en gemeenten kun je identificeren waarin de meerwaarde van de MRA gelegen is en ook of sommige acties juist horen bij provincies of gemeenten die vervolgens in MRA-verband de samenwerking opzoeken en versterken op dat onderwerp. Het spreekt vanzelf dat die analyse ook rekening houdt met andere reeds bestaande samenwerkingsvormen en trajecten rond de NOVEX, de RES, de taskforce energie-infra en het bestuurlijk platform Noordzeekanaalgebied. Daarnaast zal ook rekening moeten worden gehouden met actuele politieke ontwikkelingen in Den Haag en binnen de EU. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: De kracht van de informele samenwerking binnen MRA-verband is juist dat op basis van inhoudelijk vraagstukken en knelpunten de bestuurlijke partijen krachten bundelen en hun verantwoordelijkheden afgestemd inzetten. De ambities zijn niet zomaar geformuleerd, maar opgebouwd uit het jarenlange gezamenlijke werk in de platforms, gekoppeld aan actuele ontwikkelingen. Via de MUVP's wordt de rol- en taakverdeling tussen de verschillende MRA-deelnemers op een zo concreet mogelijk niveau benoemd. In de platforms worden daar waar nodig nadere afspraken over gemaakt.

- 4.15 De meerwaarde van de MRA is niet simpelweg een kwestie van 'meer doen'. Per thema moet beargumenteerd worden waarom de MRA zich hiermee wil gaan bezighouden, en aannemelijk gemaakt worden wat het de deelnemende overheden kan opleveren wanneer de MRA zich daarmee zou gaan bezighouden. De samenwerking in MRA-verband richt zich op die onderwerpen die de deelnemers afzonderlijk niet kunnen realiseren. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: Eens, zo zijn de ambities ook benoemd en hierop is de uitwerking in het MUVP gebaseerd. In de inleidende hoofdstukken van de MRA Agenda is beschreven wat ons bindt. De meerwaarde van onze samenwerking wordt daar ook onderstreept aan de hand van een aantal belangrijke resultaten die dankzij onze gezamenlijke inzet in de MRA zijn behaald. Zie ook het antwoord bij 4.12 en 4.14

- 4.16 Op sommige beleidsterreinen kan het zo zijn dat de inhoudelijke urgentie van een probleem weliswaar algemeen wordt onderschreven, maar dat het desalniettemin zinvoller is dat de MRA ter zake geen eigen activiteiten gaat ontplooiën, omdat de relevante bevoegdheden en bijbehorende doorzettingsmacht elders reeds afdoende zijn belegd – bijvoorbeeld bij provincies. In beginsel zouden de twee aan de MRA deelnemende provincies Flevoland en Noord-Holland daarna als 'bestuurlijk trekker' bepaalde beleidsinitiatieven kunnen gaan ontplooiën – mede ten behoeve van de MRA en de inliggende gemeenten, maar ook voor de andere gemeenten binnen die provincies. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: zie 4.12, 4.14 en 4.15

- 4.17 In de voorliggende 80%-versie van de nieuwe MRA-Agenda wordt telkens geschreven over 'we', maar het is onduidelijk wie daar nu precies mee wordt bedoeld. De MRA draagt zelf geen bestuurlijke verantwoordelijkheid - het is telkens een bestuurder uit een deelnemende gemeente of provincie die zich vanuit een Platform als 'trekker' verantwoordelijk maakt voor een bepaalde actie; op die manier helpen de MRA partners elkaar en de MRA als geheel verder. Uiteraard is daarbij steun en inzet vanuit het MRA Bureau vaak zeer nuttig en behulpzaam, zowel inhoudelijk als ook wat betreft de onderlinge verbinding in de regio. Bij de vorige MRA-Agenda's bleek het werken met 'bestuurlijke trekkers' (gesteund door eigen medewerkers én het MRA Bureau) bevorderlijk voor de voortgang. We achten het van groot belang dat het nog op te stellen MUVP duidelijk maakt 'wie wat doet'. Dat kan door de acties uit het MUVP toe te wijzen aan wethouders en gedeputeerden die als 'bestuurlijke trekkers' namens de MRA zullen gaan optreden. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: In het MUVP is benoemd wie wat doet, wanneer en met wie.

- 4.18 Het Verstedelijkingsconcept zal ook voor de periode 2025-2028 een belangrijk koersdocument blijven, maar komt in dit 80%-concept van de MRA-Agenda nog onvoldoende terug. Het is van belang de eindversie van de nieuwe MRA-Agenda nadrukkelijker te verbinden met het Verstedelijkingsconcept, omdat hier een belangrijk deel van het ruimtelijke verhaal van de MRA in is beschreven. (Provincie Noord-Holland)

Voorstel MRA Bestuur: Eens, deze koppeling is versterkt.

- 4.19 De raad is van mening dat deze agenda een uitstekend vehicle is om de verschillende ambities en behoeften van de MRA deelnemers inzichtelijk te maken. De raad onderschrijft dan ook de oproep van de MRA om het gesprek met elkaar aan te gaan en lastige thema's te benoemen in plaats van uit de weg te gaan. (Uithoorn)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur is erg blij met deze opstelling van de raad van Uithoorn en hoopt dit gesprek met uw en alle andere deelnemers de komende jaren te voeren.

- 4.20 Wormerland ziet graag de aanpak van bodemdaling opgenomen in de MRA Agenda (Wormerland)
Voorstel MRA Bestuur: Om focus te behouden, dubbelingen te voorkomen en bestuurlijke drukte te beperken stellen we voor dit geen onderwerp van onze MRA samenwerking te maken.
- 4.21 Het omgaan met en oplossen van netcongestie moet een prominente plek krijgen in de MRA Agenda (Wormerland)
Voorstel MRA Bestuur: Onmiskenbaar is netcongestie een groot probleem in de MRA. Primair zijn de provincies hierbij aan zet. Zij hebben daarvoor ook contact met andere stakeholders, zoals de netbeheerders. De MRA samenwerking heeft hierin geen rol, anders dan het onderwerp waar dat voor de hand ligt opnemen in lobby-boodschappen. Zo komt het onderwerp ook aan de orde in de verschillende gremia.
- 4.22 De directie van de MRA te vragen om in de ambities van de Metropoolregio Amsterdam expliciet op te nemen dat er actief wordt ingezet op druk uit oefenen bij het Rijk voor meer structurele- en voldoende middelen (Uitgeest).
Voorstel MRA Bestuur: Lobby richting het Rijk en de EU blijft een heel belangrijk instrument voor de MRA en het MRA Bestuur heeft de ambitie om dit nog verder te ontwikkelen, ook gericht op voldoende middelen om onze ambities te kunnen realiseren. In de agenda wordt onderkend dat we ons toekomstig verdienvermogen moeten waarborgen. Waarbij we benadrukken dat afwegingen tussen de verschillende dimensies van brede welvaart politiek-bestuurlijke keuzes betreffen die in de raden en Staten gemaakt moeten worden.
- 4.23 De inleiding benadrukt het belang van het maken van keuzes, maar tegelijkertijd constateren we dat de opgaven en ambities op gespannen voet staan met elkaar. Bijvoorbeeld de netcongestie. Hoe worden de keuzes dan gemaakt? Wij willen dat deze afwegingen in de MUVV's aan de orde komen, waarbij de platforms een essentiële rol moeten gaan spelen (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur onderkent dat niet alles tegelijkertijd te realiseren valt, dit is ook onderkend in de 80% versie van de agenda. Het MUVV dient als sturingsmiddel voor de platforms. Het MUVV is een eerste uitwerking van de MRA Agenda, opgesteld door de platforms. Het is een levend document. In de platforms worden de komende jaren afspraken gemaakt over verdere uitwerking, bijstelling of uitbreiding van de opgenomen acties. Belangrijk is dat in het MUVV acties zijn opgenomen en geen afwegingen. Het MUVV dient als startdocument voor een bestuurlijk gesprek over afwegingen en integraliteit, dat in de Platforms of in het Bestuur zal plaatsvinden.

5. Inhoud: brede welvaart

- 5.1 In de Agenda wordt gesteld dat met de drie thema's uit de samenwerkingsafspraken richting gegeven wordt aan brede welvaart. Om het begrip recht te doen moet telkens nagegaan worden hoe de balans tussen de drie thema's bewaard wordt: keuzes maken en afruilen. Wij zijn benieuwd hoe dit expliciet gemaakt zal worden, en hoe hieraan concreet invulling zal worden gegeven in het MUVP (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
- Voorstel MRA Bestuur:** Bij het maken van afspraken in de platforms zal iedere keer het effect op de brede welvaart meegenomen worden, door de effecten van een afspraak op de duurzame ontwikkeling, sociale evenwichtigheid en economische dynamiek in beeld te brengen.
- 5.2 Het sturen op brede welvaart: hoe gaat de MRA tot een verdere uitwerking komen van het begrip brede welvaart, en hoe gaan we de raden en Staten daarbij betrekken (Amsterdam)
- Voorstel MRA Bestuur:** zie 5.1. De raden en Staten worden hierin op dezelfde wijze meegenomen als gebruikelijk in onze governance.
- 5.3 We willen u vragen om gezonde leefomgeving in het ruimtelijk domein nadrukkelijk hierin mee te nemen (in brede welvaart) en concreet uit te werken, waaronder het voorkomen van een opeenstapeling van effecten en invloeden die de gezonde leefomgeving onder druk zetten (Beverwijk, Velsen, Heemskerk)
- Voorstel MRA Bestuur:** Eens, zie 5.1.
- 5.4 De scherpste op Brede Welvaart is nog wat mager, daar moet in de MUVP's meer aandacht aan worden besteed, ook in relatie tot het voorzieningen niveau. (Almere)
- Voorstel MRA Bestuur:** zie 5.1
- 5.5 Brede welvaart moet beter uitgewerkt worden, en daarbij moet in ieder geval de invloed van de ontwikkelingen op dierenwelzijn en een gezonde voedselomgeving worden meegenomen. (Almere)
- Voorstel MRA Bestuur:** Brede welvaart omvat alle aspecten voor een gezonde leefomgeving. Voor mens en dier, zie bijvoorbeeld het belang van het vergroten van de biodiversiteit.

- 5.6 De inwoners worden in deze MRA Agenda nog te veel benaderd als middel om de economische groei mogelijk te maken. Er wordt geïnvesteerd in de inwoners vanuit de gedachte dat er voldoende, goed opgeleide, werknemers in de regio zullen zijn. Echter, ook inwoners die niet deelnemen aan het arbeidsproces leveren een maatschappelijke waarde in de MRA-regio, zoals inwoners die zich inzetten voor vrijwilligerswerk, mantelzorg, etc. En brede welvaart betekent ook juist investeren in sociale aspecten voor inwoners zoals welzijn en persoonlijke ontwikkeling. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede)

Voorstel MRA Bestuur: Terechte constatering. Omdat de MRA de regionale samenwerking primair organiseert op de thema's bereikbaarheid, ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling, vallen vraagstukken als vrijwilligerswerk, mantelzorg etc. echter niet binnen de scope van de MRA samenwerking.

- 5.7 Om prettig te wonen, werken en te leven in de MRA is het van belang om te werken aan gezondheid en persoonlijke ontplooiing van inwoners. Dit aspect van de brede welvaart missen we in de uitwerking van de huidige versie van de MRA-agenda. Hierbij gaat het niet alleen om het bewaken van gezondheid (invloed milieufactoren) maar juist ook om het bevorderen van gezondheid (gezonde leefstijl, mentale gezondheid). (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede)

Voorstel MRA Bestuur: zie 5.6

- 5.8 In de nota van beantwoording staat dat een positieve bijdrage aan brede welvaart het doel is en ook uitgangspunt is voor alle handelingen. "Hoe we dit precies operationaliseren werken we de komende tijd concreter uit". We willen u vragen om gezonde leefomgeving in het ruimtelijk domein nadrukkelijk hierin mee te nemen en concreet uit te werken. Waaronder het voorkomen van een opeenstapeling van effecten en invloeden die de gezonde leefomgeving verder onder druk zetten (Beverwijk, Velsen, Heemskerk)

Voorstel MRA Bestuur: Dit onderschrijven we, zie 5.1.

5.9 We zijn blij om te zien dat Brede Welvaart een centraal thema is in de nieuwe MRA Agenda, en dat er verbanden worden gelegd tussen verschillende ambities en Brede Welvaart. Tegelijk kan het begrip Brede Welvaart worden geconcretiseerd. We zijn daarom erg benieuwd hoe de MRA hieraan uiting en opvolging gaat geven. Een wijze die wij ons kunnen voorstellen om Brede Welvaart in te bedden in de MRA is om dit thema als afwegingskader bij de uitwerking van de ambities mee te nemen. Een eerste aanzet daartoe zien we reeds in de voorbeelden van het Meerjarig Uitvoeringsprogramma. Ook de handvatten die de MRA zelf heeft opgesteld in een handreiking zijn hiervoor bruikbaar (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: zie 5.1. Hierbij benadrukken we dat afwegingen tussen de verschillende dimensies van brede welvaart politiek-bestuurlijke keuzes betreffen die in de raden en Staten gemaakt moeten worden (en door de Platforms en Bestuur voorbereid).

5.10 Het begrip brede welvaart wordt nu uitgewerkt in drie thema's en acht ambities. Daarbij zijn alleen de dimensies hier & nu en (in mindere mate) later uitgewerkt. De dimensie elders ontbreekt, terwijl in alle definities die drie dimensies samen worden verstaan onder brede welvaart, zoals ook in de MRA Agenda staat. In de definitieve versie van de Agenda zien we ook elders graag uitgewerkt én relevante indicatoren voor de dimensie elders opgenomen in de MUV's, waarbij we ook inzicht krijgen in de (mogelijke of voorgenomen) afruil tussen de diverse dimensies. We hebben inzicht nodig in de manier waarop keuzes die we maken ("Wat kunnen en willen we (ruimtelijk) nog wel mogelijk maken en wat niet?") de elementen economie, sociaal en duurzaam beïnvloeden, en hoe de (mogelijke) afruil er dan uitziet. (Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Eens, waarbij aangetekend dat dit een bijzondere ingewikkelde dimensie is. Zie ook 5.9

6. Inhoud: per ambitie

Ambitie 1: We willen een klimaatneutrale en circulaire regio zijn in 2050

- 6.1 De genoemde landelijke ambities herkennen we, al committeren we ons niet per se ook op regionaal niveau aan de landelijke ambities (Blaricum, Hilversum, Huizen, Wijdmeren)
Voorstel MRA Bestuur: We hebben vanuit meer wetenschappelijk oogpunt respect voor deze constatering, bijvoorbeeld vanuit onze bevolkingsdichtheid. We stellen evenwel voor de landelijke ambities evengoed als leidraad te nemen, om daar enige houvast aan te ontle-
nen.
- 6.2 We onderschrijven de landelijke ambities, maar stellen tevens vast dat onze regionale bijdrage aan het realiseren hiervan wordt beïnvloed door het grootstedelijk karakter van de MRA enerzijds, en de beperkingen die voortkomen uit de cultuurhistorische waarden en natuurwaarden van de deelgebieden van de MRA anderzijds (Gooise Meren)
Voorstel MRA Bestuur: zie 6.1.
- 6.3 De MRA moet prioriteit geven aan oplossingen voor netcongestie, waarbij gekeken wordt naar een brede en afgewogen energiemix: de MRA moet woningbouw zo veel mogelijk stimuleren, waarbij er oog is voor betaalbare woningen in elk segment (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: zie 4.21
- 6.4 De MRA Moet prioriteit geven aan energiezekerheid voor nieuwe woningen/bedrijven bij het behalen van doelen t.a.v. de energietransitie (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: zie 4.21
- 6.5 We moeten bedrijven en inwoners niet verplichten tot circulariteit, maar dit via verleiding stimuleren (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: De MRA heeft als informeel netwerk geen enkele mogelijkheid om bedrijven en/of inwoners verplichtingen op te leggen.
- 6.6 Klimaatambities uit de nieuwe MRA Agenda moeten in balans zijn met de mogelijkheden van al haar deelnemers, inclusief bewoners en bedrijven (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: zie ook 6.5. Deze afweging dient juist politiek-bestuurlijk gemaakt te worden.

- 6.7 Laat netcongestie nog prominenter terug komen in de MRA Agenda, en heb bij de genoemde ambitie op energie ook aandacht voor decentrale aanpak en lokale oplossingen voor energie, ook op wijk- en buurniveau (Almere)
Voorstel MRA Bestuur: zie ook 4.21. Lokale oplossingen zijn bij uitstek een lokale verantwoordelijkheid en blijven daarmee buiten de scope van de MRA. Behalve daar waar we door kennisdeling elkaar kunnen helpen.
- 6.8 Naast de ambitie om per 2050 klimaatneutraal en circulair te zijn, vinden wij het van belang om naast klimaatadaptatie ook klimaatbestendigheid op te nemen in de MRA Agenda. Tegelijkertijd vinden wij aandacht voor lobby richting het Rijk en de EU voor financiële regelingen van belang en inzet om als regio subsidies aan te vragen (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: in de 80% versie van de MRA Agenda wordt al gesproken over klimaatbestendigheid. Bijvoorbeeld als het gaat over de bouw van nieuwe woningen. Lobby richting het Rijk en de EU blijft een heel belangrijk instrument voor de MRA en het MRA Bestuur heeft de ambitie om dit nog verder te ontwikkelen.
- 6.9 De gemeente Edam-Volendam maakt zicht grote zorgen over de haalbaarheid van de voorgenomen klimaatambities en het nadelig (financiële) effect daarvan op particulieren en bedrijfsleven (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: bij de acties die worden genomen wordt er gekeken naar de impact op de brede welvaart. Hierbij worden de sociale, ecologische, maar ook economische impact van maatregelen tegen elkaar afgewogen. In de agenda wordt onderkend dat we ons toekomstig verdienvermogen moeten waarborgen. Waarbij we benadrukken dat afwegingen tussen de verschillende dimensies van brede welvaart politiek-bestuurlijke keuzes betreffen die in de raden en Staten gemaakt moeten worden (en door de Platforms en Bestuur voorbereid).
- 6.10 In de 100% versie van de Agenda en het MUVV moet worden opgenomen dat aangekondigde zero-emissie zones, stimulerings- of andere bijbehorende maatregelen pas kunnen worden uitgevoerd nadat de randvoorwaarden op orde zijn, zoals voldoende betrouwbare laadinfrastructuur maar ook bijvoorbeeld grotere P&R terreinen in/rond dorpen en steden (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: Dit soort specifieke punten kunnen worden ingebracht in het platform Mobiliteit.

- 6.11 We moeten in onze lobby richting Rijk/EU het oplossen van netcongestie tot top prioriteit benoemen, zodat er o.a. weer huizen kunnen worden gebouwd (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: zie 4.21
- 6.12 Met betrekking tot de ambities voor klimaatneutrale en circulaire regio zijn er problemen, twijfels over financiële en praktische haalbaarheid: deze moeten worden onderkend, en er moet worden gezocht naar realistische, haalbare en betaalbare oplossingen (Edam-Volendam)
Voorstel MRA Bestuur: zie 6.9.
- 6.13 De genoemde landelijke ambities herkennen we, en we onderschrijven de keuzes in het voorstel van de MRA. Tegelijkertijd vinden we de MRA niet het gremium om doelstellingen voor 2050 vast te leggen, dat doen we op gemeentelijk, provinciaal en Rijksniveau (Laren)
Voorstel MRA Bestuur: de MRA is een informeel netwerk en kunnen daarmee niks opleggen. Met deze agenda poogt het MRA Bestuur om met alle deelnemende partijen een gezamenlijke stip op de horizon te zetten op basis van ambities die we met elkaar kunnen onderschrijven. Het blijft evident dat de uiteindelijke zeggenschap op het niveau van uw gemeente, de provincie of bij het Rijk ligt.
- 6.14 Haarlem zou graag zien dat de verdeling van de klimaatkosten waar hier over gesproken wordt nader wordt uitgewerkt in het MUV. Vooral hoe we de energiekosten voor minder draagkrachtige inwoners kunnen opvangen binnen de MRA. (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: In het MUV is een regionaal programma energierechtvaardigheid opgenomen.
- 6.15 Bij deze ambitie wordt ingezet op lokale voedselketen die bijdragen aan een circulaire regio: hier mag gezondheid explicieter worden uitgewerkt. Graag zien we dat we ons in MRA verband, binnen de mogelijkheden, inzetten voor het creëren van een meer gezonde voedselomgeving (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort).
Voorstel MRA Bestuur: zie 5.5.
- 6.16 Aan ambitie 1 willen we toevoegen dat we voorts graag zien dat we ons in MRA verband inzetten voor het zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk per 1 januari 2026 sluiten van het meest vervuilende onderdeel van TATA Steel Nederland, namelijk kookgasfabriek 2. (Haarlem)
Voorstel MRA Bestuur: Dit betreft landelijk beleid.

- 6.17 De MRA Agenda gaat over onze toekomst, maar ook over het hier en nu. Nu al zien we dat er sprake is van o.a. schaarse ruimte en netcongestie. Niet alles kan, en niet alles kan tegelijk. Dat vraagt om het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. In de MRA Agenda wordt terecht de vraag opgeworpen: 'Wat kunnen en willen we (ruimtelijk) nog wel mogelijk maken en wat niet?' (p. 7). Deze vraag speelt ook vanuit het oogpunt van de beschikbaarheid van energie en de circulaire economie. We dagen de MRA uit om op dit vlak te werken aan concrete voorstellen. Ook zien we de thema's klimaatadaptatie en toekomstbestendige watersystemen graag nader uitgewerkt in de uitvoeringsprogramma's. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)
- 6.18 **Voorstel MRA Bestuur:** Het MRA Bestuur onderkent dat niet alles tegelijkertijd te realiseren valt, dit is ook opgeschreven in de 80% versie van de agenda. Het MUVV dient als sturingsmiddel voor de platforms. Het MUVV is een eerste uitwerking van de MRA Agenda, opgesteld door de platforms. Het is een levend document. In de platforms worden de komende jaren afspraken gemaakt over verdere uitwerking, bijstelling of uitbreiding van de opgenomen acties. Belangrijk is dat in het MUVV acties zijn opgenomen en geen afwegingen. Het MUVV dient als startdocument voor een bestuurlijk gesprek over afwegingen en integraliteit, dat in de Platforms of in het Bestuur zal plaatsvinden.

Ambitie 2: We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transities die nodig zijn.

- 6.19 We verzoeken u om actief de lobby (o.a. bij ministeries) voor de ontwikkeling van het instituut voor AI, Data en nieuwsvoorziening en voor middelen voor kennisontwikkeling en innovatie (zoals project Datakluis en de campusontwikkeling) op te pakken en dit op te nemen in het MUVV. Wij vragen uw inzet om samen met ons coalities te vormen en versterken met bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties voor de creatieve industrie en de campusontwikkeling op het media park (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdemerem)
- Voorstel MRA Bestuur:** Via het MRA programma 'Economische Ruimtelijke Strategie' in kader NOVEX-MRA brengen we in beeld op welke wijze we samen met de deelregio's de innovatiekracht van alle deelregio's kunnen versterken. Onderdeel hiervan kan zijn de ondersteuning van lobby-activiteiten van de deelregio's. Afspraken worden op dit punt gemaakt in de platforms Ruimte en Economie.

- 6.20 Belicht bij de MRA ambities voor innovatieve ecosystemen en toekomstbestendige werklocaties nog drie aanvullende aspecten: de weerbaarheid van de ecosystemen, de zelfvoorzienendheid van de ecosystemen en de menselijke maat bij die ecosystemen (waarbij we kritisch moeten kijken naar arbeidsmigratie) (Almere)

Voorstel MRA Bestuur: Deze punten zijn generiek lastig te verwerken. Zij maken eerder onderdeel uit van de uitwerking in platform Economie. Daar kunnen deze punten worden ingebracht bij specifieke ontwikkelingen.

- 6.21 Heemskerk wil graag de innovatiekracht in de IJmond vergroten, en het realiseren van een (technische) HBO-opleiding in de regio kan hieraan bijdragen. (Heemskerk)

Voorstel MRA Bestuur: via het programma onderwijs & arbeidsmarkt brengen we in beeld waar de mismatch tussen vraag en aanbod (kwantitatief en kwalitatief) ligt. Op MRA-schaal is in dit verband voldoende aanbod van HBO-opleidingen. Verbijzondering per deelregio kan zeker onderdeel zijn van de voorstellen die we in het platform Economie met elkaar opstellen. Daar kunt u dit inbrengen.

Ambitie 3: We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt).

- 6.22 Het sturen op arbeidsmarkt tekorten: hoe gaat de MRA een gedeeld beeld krijgen van de aan te pakken tekorten en cruciale beroepen (Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: om te bepalen wat cruciale beroepen zijn, gebruiken we de data uit de Economische Verkenningen MRA; vaststelling gebeurt in het platform Economie, in afstemming met de helix partners in de regio (via de Amsterdam Economic board).

- 6.23 We onderschrijven de (zorgen over de) toenemende tekorten op de arbeidsmarkt, en wensen op basis van de deelregionale economische profielen in te zetten op het versterken van de innovatiekansen, ecosystemen en de samenwerking in de deelregio's. We wijzen daarbij op het maken van strategische keuzes als het gaat om arbeidstekorten. (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: de deelregionale profielen richten zich niet primair op de arbeidsmarkt, maar in het MUVP wordt wel ingezet op een versterking van de relatie onderwijs-arbeidsmarkt per deelregio (via de PPS'en).

- 6.24 Benoem niet alleen de inzet op onderwijs in Almere in de MRA Agenda, maar ook specifiek de inzet op hoogwaardig technisch onderwijs (Almere)
- Voorstel MRA Bestuur:** via het programma onderwijs & arbeidsmarkt brengen we in beeld waar de mismatch tussen vraag en aanbod (kwantitatief en kwalitatief) ligt. Verbijzondering per deelregio kan zeker onderdeel zijn van de voorstellen die we in het platform Economie met elkaar opstellen. Daar kunt u dit inbrengen.
- 6.25 Bij deze ambitie ontbreekt het aspect van het betrekken van arbeidskrachten bij verduurzamingsopgaven, naast het al genoemde punt van het betrekken van arbeidskrachten bij digitale ontwikkelingen (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
- Voorstel MRA Bestuur:** De verduurzamingsopgave en de digitale ontwikkeling, zijn belangrijke uitdagingen en het is noodzakelijk om voor deze transitie voldoende personeel op te leiden. Momenteel zijn er in de MRA samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en onderwijs (PPS) die zich juist hierop richten. Bijvoorbeeld de 'HIP circulair en digitaal in denken doen en leren', en de 'Green Tech Campus MRA'. Hier worden stappen gezet om mensen om-, her-, en bij te scholen, AI is het geen gemakkelijke opgave. We betrekken deze thema's bij de afweging van wat cruciale beroepen zijn in de MRA.
- 6.26 Graag zien we in het MUVV uitgewerkt op welke wijze inwoners zich kunnen ontplooiën en ontwikkelen, zodat het voor hen bijdraagt aan de kwaliteit van leven. (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)
- Voorstel MRA Bestuur:** in het MUVV wordt expliciet ingezet op het verder bevorderen van Leven Lang Ontwikkelen (in samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstellingen, onder meer via Amsterdam Economic Board).
- 6.27 Naast het thema 'mens en arbeidsmarkt' verdient 'innovatie en arbeidsmarkt' aandacht, innovatie om de vraag naar arbeid te verminderen, en innovatie om de arbeidsproductiviteit te verhogen, op een manier die werkgeluk kan bevorderen. We gaan er daarbij vanuit dat een gedeeld beeld van welke sectoren en/of beroepen we als MRA het meeste belangrijk en essentieel vinden onderdeel wordt van de MRA agenda en het MUVV (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)
- Voorstel MRA Bestuur:** Terecht punt, dat onderdeel is van het MUVV. Zie ook 6.21

6.28 Naast de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het matchen van vraag en aanbod zijn ook de arbeidsparticipatie en –productiviteit in dit kader een belangrijk thema. Hierop is nog winst te behalen, bijvoorbeeld door dit vraagstuk te verbinden met thema's als gezonde leefomgeving en het voorkomen van ziekten. Economisch en maatschappelijk rendement gaan hier hand in hand. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: We onderschrijven deze stellingname die aansluit op het streven naar brede welvaart, die ten grondslag ligt aan de nieuwe MRA Agenda.

6.29 Binnen de MRA is er sprake van een regionale woningmarkt en arbeidsmarkt. Keuzen die we maken ten aanzien van onderwijs en arbeidsmarkt, het wonen en ook mobiliteit hebben invloed op mensen en de kansen die mensen hebben. Het is een regionale verantwoordelijkheid om er zorg voor te dragen dat de MRA een inclusieve metropool is. Wij vragen daarom nogmaals aandacht voor de versterking van de inclusieve metropool in de nieuwe MRA Agenda, en willen een pleidooi houden om meer aandacht te schenken aan de problematiek van de zgn. 'onderkant' van de arbeidsmarkt. Samenwerking over de grenzen van de arbeidsmarktregio's heen en het leggen van relaties met andere beleidsvelden (bereikbaarheid, verdeling woningbouw en kansengelijkheid in kwetsbare wijken) is van belang en een belangrijke aanvulling op de inspanningen die er door gemeenten vanuit het Sociaal Domein worden gepleegd. Regionaal en lokaal beleid vullen elkaar hier aan. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Genoemde punten hebben nadrukkelijk een plek in het MUV. Ook is er het voornemen om, via een bestuurlijk themagroep Onderwijs en Arbeidsmarkt, gecoördineerd te gaan werken aan een betere samenwerking tussen de verschuilende arbeidsmarktregio's en de afstemming met andere beleidsdossiers. Deze inbreng relateert ook sterk aan het traject Woon-werkbalans, dat onderdeel is van NOVEX (en daarmee van het MUV).

Ambitie 4: We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden.

- 6.30 We onderschrijven het belang van deze ambitie, we verzoeken u om met ons in te zetten op duurzame mobiliteit, en het creëren van een fijnmazig netwerk waarbij alternatieven zoals fiets en (H)OV worden gestimuleerd: ook daarom verzoeken we om bijdragen voor de aanleg en/of doorontwikkeling van belangrijke hubs/landingsplaatsen waarbij knooppunt Crailo, Muiden P+R en de stations Hilversum Sportpark, Bussum Zuid en Busstation Huizen prioriteit hebben (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: Voorstel MRA Bestuur: HUBS/ landingsplaatsen hebben de aandacht binnen de MRA. Op dit moment wordt hier regionaal onderzoek naar gedaan binnen SBaB (Samen bouwen aan bereikbaarheid). In het MUVP is opgenomen dat de MRA dit traject volgt en dat dit verder binnen SBaB wordt opgepakt, zodat er geen trajecten dubbel doorlopen worden.

- 6.31 In de ambitie over werklocaties is het aan te raden dat keuzes met betrekking tot de gemengde woon-werkmilieus ook worden gemaakt in samenhang met een bijpassend voorzieningen niveau (retail/maatschappelijk), zodat een goede woon-werkbalans wordt gecreëerd. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: Terecht constatering. Dit vraagt om regionale afstemming binnen NOVEX. Het is opgenomen in het MUVP.

- 6.32 Daarnaast is het van belang om meer werk(locaties) nabij woongebieden te realiseren, zowel vanuit het oogpunt van werkgelegenheid, kansengelijkheid als mobiliteit. Het afstemmen van (o.a. de hoeveelheid) werklocaties op woonlocaties is nodig. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Via de Bedrijventerreinstrategie van de MRA wordt hieraan samen met de gemeenten vormgegeven. Zie ook 6.30

- 6.33 Naast de gerichtheid op inwoners die een betaalde baan hebben, blijven wij het van belang vinden om te zien en erkennen dat inwoners die niet deelnemen aan het arbeidsproces een (grote) maatschappelijke waarde hebben, bijvoorbeeld waar het gaat om vrijwilligerswerk of mantelzorg. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: zie 5.6

Ambitie 5: We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving.

- 6.34 We zien graag opgenomen dat de inwoners rond de luchthaven Schiphol worden beschermd tegen de hinder en de vervuiling van de luchthaven Schiphol. Behalve zeer grote hinder van geluid is er grote zorg over de gezondheid van de inwoners van de gemeente Aalsmeer en de leefbaarheid in de gemeente Aalsmeer. Het ligt voor de hand om dit (naast ambitie 8) ook te benoemen bij ambitie 5 (dat zich uitdrukkelijk richt op de leefbaarheid en de gezonde leefomgeving. (Aalsmeer)

Voorstel MRA Bestuur: De passage: te werken aan het verbeteren van een gezonde leefomgeving is veranderd naar: te werken aan het verbeteren van een gezonde leefomgeving, zoals minder geluidsoverlast en schonere lucht (bijvoorbeeld door gezamenlijk te werken aan de leefkwaliteit rondom Schiphol).

- 6.35 De directie van de MRA te vragen om in de ambities van de Metropoolregio Amsterdam expliciet op te nemen dat er actief wordt ingezet op het beperken van vliegtuighinder (gemeente Uitgeest).

Voorstel MRA Bestuur: zie 6.33

- 6.36 In de genoemde aantallen nieuwe woningen te halen is niet alleen de samenwerking en lobby richting het Rijk van groot belang, maar ook de medewerking van het Rijk (Beverwijk, Velsen, Heemskerk)

Voorstel MRA Bestuur: Vanuit het Rijk is actie noodzakelijk, hier zijn afspraken over gemaakt in de woondeal. In de MRA-agenda hebben we dit samenwerking genoemd omdat we medewerking als een gegeven beschouwen in een goede samenwerking.

- 6.37 Samenwerking met corporaties en andere stakeholders is cruciaal. Naast betaalbaarheid, doorstroming en bouwen voor de juiste doelgroepen is ook de fysieke bereikbaarheid cruciaal. Daarom van belang om de dienstregeling op de gooilijn te verbeteren o.a. via het vervolgonderzoek OV SAAL en GNOE. Verder verzoeken we actieve medewerking bij het op korte termijn aanpassen van de avondfrequentie van de sprinter op de gooilijn vanuit Amsterdam naar een kwartierdienst conform pre-corona. Op korte termijn is een alternatief voor goederenvervoer daarbij van groot belang, waarvoor we u verzoeken dat toe te voegen aan deze ambitie, of op te nemen in het MUVP (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: vraagstukken omtrent de regionale bereikbaarheid zijn opgenomen in ambitie 8. Deze punten zijn voor de agenda en het MUVP te specifiek. Dit kan waar opportuun worden ingebracht in het platform Mobiliteit.

- 6.38 Als onderdeel van een gezonde leefomgeving moet ook worden ingezet op een gezonde voedselomgeving: we moeten bij het Rijk aandringen om hiervoor zo snel mogelijk instrumenten te ontwikkelen (Almere)
Voorstel MRA Bestuur: zie 5.5.
- 6.39 In de deze ambitie is het ons niet duidelijk wat bedoeld wordt met '*de bestaande woonwijken te herstructureren zodat ze hetzelfde niveau hebben qua passendheid en toekomstbestendigheid als de woningen die na 2023 zijn toegevoegd*'. Ook de definitie van toekomstbestendigheid is hier niet helder: wordt hiermee bijvoorbeeld ook gedoeld op voorzieningen? (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: In de MRA-agenda is de definitie gehanteerd van het convenant toekomstbestendig bouwen. Hierin komende de volgende thema's voor: Energie, Circulariteit, Klimaatbestendigheid, Bereikbaarheid, Gezondheid en Biodiversiteit.
- 6.40 Wij vinden het van belang dat in de Agenda een integrale aanpak voor de Zuidflank wordt opgenomen voor de leefkwaliteit rondom Schiphol en verrommelde glastuinbouw gebieden (via 'NOVEX Schiphol' en de aanpak 'Westeinderscheg'). (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: Zie 6.33.
- 6.41 Wij hechten er aan dat perspectief voor kleine kernen wordt opgenomen in de MRA Agenda (Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn)
Voorstel MRA Bestuur: In de inrotekst van ambitie 5 wordt opgenomen: Ook zorgen we er gezamenlijk voor dat de kleine kernen in de MRA voldoende voorzieningen kunnen behouden om vitaal en leefbaar te blijven.
- 6.42 Graag zien we in het MUVU uitgewerkt op welke wijze de sociale leefomgeving, een goede leefkwaliteit en het cultureel voorzieningen niveau vorm krijgen. (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: Dit wordt uitgewerkt in de leidraad toekomstbestendige gebiedsontwikkeling als actie binnen het MUVU.

- 6.43 Graag zien we nader uitgewerkt welke doelgroepen we beogen met het beter passend maken van de woningvoorraad voor een vergrijzende bevolking en de opgave om bijzondere doelgroepen te huisvesten. Ook zien we graag uitgewerkt hoe we inwoners hierbij gaan betrekken (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: Dit is opgenomen in het MUVP. We richten ons op de doelgroepen die zijn benoemd in het rapport 'Een thuis voor iedereen' van de commissie ter Haar (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/07/08/een-thuis-voor-iedereen>). Op MRA niveau wordt het gesprek over de opgave gevoerd en worden hier eventueel afspraken over gemaakt. Het is aan iedere gemeente zelf om inwoners te betrekken en keuzes te maken.

- 6.44 Bij woningbouw zou het delen en toepassen van best practices een goed instrument kunnen zijn, en hetzelfde geldt voor een sterke lobby richting het Rijk (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: Dit is opgenomen in het MUVP.

- 6.45 Hoe kunnen we toewerken naar 50 of 60% biobased materialen in de woningbouw vanaf 2030? (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: In de woondeal is afgesproken om in 2030 50% circulair te bouwen. Dit gaat dus naast biobased materialen ook om secundaire materialen. In de greendeal houtbouw wordt nu actie gezet op 20% houtbouw vanaf 2025 en na deze deal zou het mogelijk kunnen zijn om een nieuwe actiegerichte greendeal op te zetten in de MRA voor de woningbouw. Dit is nu opgenomen in het MUVP.

- 6.46 De gezonde leefomgeving wordt vooral uitgewerkt vanuit het perspectief van een gezonde fysieke leefomgeving: een omgeving die uitnodigt tot bewegen, met voldoende groen en beperken van schadelijke invloeden van milieufactoren als geur, geluid en fijnstof. Een gezonde leefomgeving gaat echter ook om een gezonde sociale omgeving die ontmoeting, sociale cohesie bevordert en waar samen met inwoners, in co-creatie, vorm wordt gegeven aan de (woon)omgeving. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: In de MRA-agenda ligt de nadruk op de fysieke leefomgeving. De sociale leefomgeving maakt inherent onderdeel uit van gebiedsontwikkeling en stedelijke herstructurering. Dit is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Hier wordt evenwel ook op ingezet in het MUVP, door kennis en ervaringen met elkaar te delen.

6.47 Wat gemist wordt in ambitie 5, is de bouw van toekomstbestendige woningen vanuit de toegankelijkheid, het langer zelfstandig wonen in de wijk. Ook de gehele opgave vanuit de ouderenzorg die er aan komt (realisatie van meer zorggeschikte en geclusterde woningen) wordt niet genoemd. De connectie tussen sociaal en fysiek domein is nog beperkt. Er mag verder meer nadruk komen in de aanpak van de bestaande woningvoorraad. Daar zijn nog stappen te maken t.a.v. revitalisering, transformatie, functiemenging maar ook verduurzaming. Hiervoor zijn budgetten van het Rijk nodig. Het PHO Bouwen en Wonen is een belangrijke plek om voor de uitvoering van de woonopgaven de krachten te bundelen. We zien het PHO dan ook graag benoemd in de MRA Agenda. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: De combinatie tussen sociaal en fysiek wordt verder uitgewerkt in het MUVP onder de actie: Opstellen van een regionaal woonzorgkader. Dit loopt via het PHO Bouwen en Wonen.

6.48 Wij als MRA committeren ons aan voldoende, passende woningen in een leefbare, toekomstbestendige omgeving. Maar het tempo moet omhoog als wij de oplopende vraag willen beantwoorden. Niet alleen vergrijzing maar ook de instroom van nieuwe Nederlanders vormt een uitdagend puzzelstuk. Consequentie hiervan is dat de randvoorwaardelijke aspecten voorafgaand ingeregeld moeten zijn. De uitwerking vindt primair plaats in de gemeenten, waarbij wij signaleren dat wij de slagkracht van de MRA richting het Rijk nodig hebben om tijdig de steun in kennis, beleidsruimte en middelen te krijgen die nodig zijn. Wij roepen de MRA dan ook op om scherp te zijn hierop en een Meerjarig Uitvoeringsprogramma te formuleren dat hierbij aansluit en waarin ook aandacht wordt gegeven aan een goede sociale leefomgeving. Vanzelfsprekend dient het naadloos aan te sluiten op het lopende NOVEX MRA-traject. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Dit is uitgewerkt in het MUVP.

Ambitie 6: We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed.

6.49 Zijn blij dat landschap, water, natuur/biodiversiteit zijn opgenomen bij ambitie 6: deze waarden zijn essentieel, maar vereisen ook investeringen, niet alleen in het Watersysteem, maar ook in landschap, natuur en groen. We stellen voor om op pagina 21 bij het tweede bolletje 'in het watersysteem' te verwijderen, zodat deze investeringen ook voor de andere genoemde landschapsthema's gelden (Beverwijk, Heemskerk, Velsen)

Voorstel MRA Bestuur: Deze wijziging is overgenomen.

- 6.50 We verzoeken u deze ambitie uit te breiden met: samenwerking op en lobby bij Rijk/EU voor beheer en onderhoudsgelden en voor het toekomstbestendig maken van de groenblauwe leefomgeving bij toenemende druk van stedelijke verdichting (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: De lobby is genoemd in het MUVP, onder het nieuwe programma 'Groenblauw groeit mee', omdat de MRA hierin een belangrijke rol kan spelen. In het kader van NOVEX MRA wordt ook reeds gelobbyd voor het realiseren van groenblauwe maatregelen die genomen moeten worden als tegenwicht voor de verdere verstedelijking van de regio. Middelen voor beheer- en onderhoud vallen overigens buiten de scope van de MRA.

- 6.51 Vanuit het oogpunt brede welvaart is ontspanning binnen een straal van enkele kilometers belangrijk voor onze inwoners. Mede daarom is een lobby bij Rijk/EU voor beheer en onderhoudsgelden en het toekomstbestendig maken van de groenblauwe leefomgeving voor de inwoners van de MRA belangrijk. We verzoeken u om dit te betrekken bij de definitieve MRA Agenda en het MUVP (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: Zie 6.48.

- 6.52 De investeringen die nodig zijn om de natuurkwaliteit te behouden en waar mogelijk te versterken, door het verbinden van aantrekkelijke en bio-diverse landschappen zouden breder binnen de MRA-regio beschouwd moeten worden (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: Dit wordt onderdeel van het nieuwe programma 'Groenblauw groeit mee', zoals opgenomen in het MUVP.

- 6.53 Hoe kunnen de inzichten en resultaten van het interessante project 'Toekomstbestendige Heuvelrug Gooi- en Vechtstreek' vertaald worden naar de andere MRA deelregio's? (Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort)

Voorstel MRA Bestuur: De geleerde lessen van het project 'Toekomstbestendige Heuvelrug Gooi en Vechtstreek' (op het gebied van systeemverkenning, lange-termijn-denken, invulling geven aan 'water-bodem-sturend' en integraal werken), kunnen helpen bij het onderzoeken van het specifieke water- en bodemsysteem in de eigen deelregio en wat dit systeem betekent voor inrichting en landgebruik in het specifieke gebied.

- 6.54 De druk op het landschap vanuit de verstedelijkings-, duurzaamheids- en klimaatopgaven is groot. Dit vraagt niet alleen beleidsmatige afwegingen, maar ook inzet van de benodigde capaciteit en middelen. Een bundeling van krachten voor een zo effectief mogelijke lobby bij Rijk en Europa is daarvoor essentieel. In samenhang hiermee vinden wij het essentieel dat we ons ook in MRA-verband Cultuur en erfgoed om de continuïteit van de inzet van capaciteit en middelen te borgen. Om die redenen hechten wij belang aan continuïtering van het PHO Landschap. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: De opzet/invulling van de inhoud en governance van het nieuwe MRA programma 'Groenblauw groeit mee' is onderdeel van het MUVP.
- 6.55 Wij zien voor de MRA een nadrukkelijk rol in de lobby voor budgetten voor landschap en natuur, gezien het niet toereikende en tot op heden controversieel verklaarde 'transitiefonds landelijk gebied en natuur'. (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: Zie 6.48 en 6.52.
- 6.56 Aan ambitie 6 willen wij toevoegen dat binnen de MRA ingezet moet worden op een gezamenlijk pact waarin de opgave voor groen en water integraal wordt opgenomen bij de ruimtelijke opgaven voor wonen, energie en mobiliteit waarbij een voorbeeld kan worden genomen aan de ambitie en uitvoering van het Groen Groeit Mee Pact uit de provincie Utrecht (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort)
Voorstel MRA Bestuur: Het Groenpact dat is gesloten in de provincie Utrecht kan een inspirerend voorbeeld zijn voor het steviger formuleren van de groenblauwe ambities. Daarmee kunnen de ambities mogelijk nog beter onder de aandacht worden gebracht in relatie tot de andere ruimtelijke opgaven. Of een dergelijke aanpak voor de MRA wenselijk is kunt u aan de orde stellen in de uitwerking van het nieuwe programma 'Groenblauw groeit mee'.
- 6.57 Daarnaast zien we grote urgente maatschappelijke opgaven met bijbehorende ambities. Zo ook op het behoud van het gewaardeerde cultuurhistorische open veenweidelandschap. De beschikbare ruimte knelt en het ruimtebeslag van al onze ambities met ook de randvoorwaardelijke aspecten is fors. Dat betekent dat we keuzes moeten maken in het toedelen van de ruimte, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit besef mag beter tot uitdrukking komen in de Agenda. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)
Voorstel MRA Bestuur: De introductie van de MRA Agenda is aangepast zodat dit beter tot uitdrukking komt.

6.58 In de MRA Agenda missen wij nog de inzet op belangenbehartiging voor de versoepeling van bouw mogelijkheden in dorpen en linten binnen de beschermingsregimes van BPL/ Landelijk Gebied, om niet alleen te voorzien in voldoende woningen, maar vooral ook het voorzieningenniveau en de leefbaarheid van dorpskernen en in landelijk gebied te waarborgen. Wij pleiten hierbij voor goede afweging met het oog op de kwaliteit van het landschap en een goede inpassing van ruimtelijke urgente opgaven (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Dit vraagt inderdaad om een goede afweging die bij elke ruimtelijke ingreep en per specifieke situatie moet worden gemaakt, die raakt aan het landschap en/of natuur. Hier ligt overigens een verantwoordelijkheid bij de provincie. In het platform Ruimte kan hierover het gesprek worden gevoerd.

6.59 De directie van de MRA te vragen om in de ambities van de Metropoolregio Amsterdam expliciet op te nemen dat er actief wordt ingezet op meer ruimte voor bouw van woningen in Bijzonder Provinciaal Landschap (gemeente Uitgeest).

Voorstel MRA Bestuur: zie 6.57

6.60 De directie van de MRA te vragen om in de ambities van de Metropoolregio Amsterdam expliciet op te nemen dat er actief wordt ingezet op het vergroten van betrokkenheid gemeenten en het versterken van de samenwerking provincie en gemeenten bij het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (gemeente Uitgeest).

Voorstel MRA Bestuur: zie 6.57

6.61 Aanvullend op deze ambitie zijn we van mening dat juist in onze verstedelijkte regio in de MRA agenda (ook) aandacht nodig is voor het zoveel mogelijk verbinden van de "longen", zijnde "onze bossen, heides, plassen, kust, polderlandschap en veenweidegebieden...". Een verbonden netwerk van onze groenblauwe omgeving verbetert de ecologische waarde. Het komt ten goede aan recreatie en groenbeleving. Het versterkt mede de biodiversiteit, de leefbaarheid en daarmee ook de brede welvaart die we als MRA nastreven. (Ouder-Amstel)

Voorstel MRA Bestuur: zie 6.50

6.62 Wij verzoeken u om in de definitieve versie van de MRA agenda 2025-2028, bij ambitie 6 in de kolom "deze ambitie kan worden waargemaakt door" een 7e bolletje toe te voegen met de tekst:

- Te streven naar zoveel mogelijk verbinding tussen de groenblauwe gebieden ten einde de ecologische waarde zoveel mogelijk te verbeteren. (Ouder-Amstel)

Voorstel MRA Bestuur: dit is overgenomen

6.63 In de voorzetting van de totstandkoming van de definitieve MRA-Agenda de verbinding te leggen tussen het behouden van het cultuurlandschap en het belang van ontwikkeling om transitie mogelijk te maken voor biodiversiteit, klimaat en toekomstbestendigheid. Dit alles met ruimte voor innovaties en aandacht voor het belang van veilige voedselproductie, als pijlers die daarin worden gedragen door de agrarische sector. En met oog voor de schaal en de huidige en nieuwe agrarische familiebedrijven. Een en ander zodat er geen kaasstolp over de droogmakerijen wordt gelegd of op een later moment kan worden gelegd. (Purmerend)

Voorstel MRA Bestuur: zie 4.7.

Ambitie 7: We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners.

6.64 De inzet op gebalanceerde groei van toerisme: vanuit Amsterdam zijn zorgen uitgesproken over dat gebalanceerde groei van toerisme via spreiding in de regio onbedoeld toch leidt tot meer toerisme in Amsterdam (Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: We begrijpen de zorgen die Amsterdam heeft op dit vlak: de belangen op het gebied van toerisme wijken in delen van de MRA af van die van Amsterdam. Die constatering maakt ook deel uit van de strategische agenda toerisme van de MRA; we streven naar minder toerisme in de stad Amsterdam, en een gebalanceerde groei in andere delen van de MRA, waarbij het streven is om (naast bezoekers die verblijven in Amsterdam te verleiden de regio te bezoeken) de bezoekers die in de regio verblijven zo veel mogelijk ook vast te houden in de regio. We stellen voor om de tekst over gebalanceerde groei te veranderen in 'duurzame ontwikkeling, rekening houdend met beperking van overtoerisme'.

- 6.65 We verzoeken u om in de zoektocht naar balans actief in te zetten en bij te dragen aan de realisatie en/of doorontwikkeling van recreatieve hubs/landingsplaatsen voor de bereikbaarheid van bestemmingen in het buitengebied. De inzet op duurzame mobiliteit en het creëren van een fijnmazig netwerk waarbij alternatieven zoals fiets en (H)OV worden gestimuleerd hebben daarbij prioriteit (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)
Voorstel MRA Bestuur: Op dit moment zijn recreatieve HUBS nog niet op MRA of SBaB (Samen bouwen aan bereikbaarheid) schaal besproken. Hierdoor is het nog geen uitgangspunt in het onderzoek rond HUBS. Wel zou dit ingebracht kunnen worden bij het onderwerp publieke mobiliteit in het platform Mobiliteit. Maar op dit moment kan dit niet overgenomen worden in de MRA Agenda.
- 6.66 Talentontwikkeling bij cultuur is essentieel: dat betekent inzet op cultuureducatie, broedplaatsen, productiehuizen, etc. Daarbij is MRA samenwerking noodzaak. (Haarlem)
Voorstel MRA Bestuur: Terecht punt. Recentelijk heeft de MRA een programma gestart (met rijkssteun) gericht op talentontwikkeling. Dit is opgenomen in het MUVP.
- 6.67 De directie van de MRA te vragen om in de uitwerking van de meerjarenuitvoeringsplannen aandacht te besteden aan de verhoging van de recreatieve waarde van het Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (gemeente Uitgeest).
Voorstel MRA Bestuur: In de MRA Agenda en het MUVP worden niet alle specifieke regionale opgaven benoemd. Deze zijn alleen in algemene termen beschreven, omdat er anders een lange lijst projecten zou moeten worden opgenomen, waarover ook niet altijd consensus bestaat. Wanneer opportuun kunnen projecten in het platform Ruimte worden ingebracht.
- 6.68 Met betrekking tot recreatie en toerisme willen wij het accent verleggen van de veenweide gebieden naar het cultureel erfgoed en andere, meer toegankelijke parels (Wormerland)
Voorstel MRA Bestuur: dit specifieke punt is voor de MRA Agenda of het MUVP wat ver in detailniveau, maar het sluit goed aan op de strategische agenda Toerisme.

Ambitie 8: We willen dat eenieder zich op duurzame en betaalbare wijze kan verplaatsen en dat al het logistieke vervoer duurzaam is. Onze (inter)nationale connectiviteit verduurzamen we.

6.69 Zouden graag zien dat het doortrekken van de Amsteltram van Uithoorn naar Schiphol (via Aalsmeer) uitdrukkelijk wordt genoemd / opgenomen in de opsomming die wordt gemaakt bij ambitie 8 (en ook graag opnemen in het MUVP). Doortrekken van de Amsteltram past naadloos bij de andere voorbeelden die worden genoemd. (Aalsmeer)

Voorstel MRA Bestuur: Deze wens van Aalsmeer is al langer bekend. Deze kan echter niet worden overgenomen in de MRA Agenda of in het MUVP, omdat er geen regionale consensus is over dit project.

We vragen een dringende opschaling van de N231/N232 vanuit Aalsmeer en Amstelveen richting Schiphol-Oost en de woningbouwontwikkelingen in zowel Aalsmeer als Amstelveen (Aalsmeer)

Voorstel MRA Bestuur: Dit traject kan niet worden opgenomen in de MRA Agenda of het MUVP, aangezien dit niet eerder in MRA verband besproken is.

- 6.70 De bereikbaarheid in Beverwijk vraagt echt om een impuls (A9, Oost-West verbindingen, OV-bereikbaarheid, maatregelen rondom A22, A208 en A9, doorfietsroutes, terugbrengen van de tweede pont en de Velserverschering staan hoog op onze agenda in Beverwijk): dit zien we onvoldoende terug in de MRA Agenda bij ambitie 8. We vragen u om dit concreter te benoemen in de MRA Agenda en het MUV (Beverwijk, Heemskerk, Velsen)

Voorstel MRA Bestuur: In de MRA Agenda en het MUV worden niet alle specifieke regionale opgaven benoemd. Deze zijn alleen in algemene termen beschreven, omdat er anders een lange lijst projecten zou moeten worden opgenomen, waarover ook niet altijd consensus bestaat. Wanneer opportuun kunnen projecten in het platform Mobiliteit worden ingebracht.

- 6.71 We roepen op om in te zetten op duurzame mobiliteit en het creëren van een fijnmazig netwerk. Naast alle genoemde voorbeelden voor HOV investeringen die nodig zijn, verzoeken we u ook aandacht te hebben voor de toegangswegen naar de MRA en de RING (denk aan de A27 en de A1), waarbij rekening wordt gehouden met de effecten van de woningbouwopgaven op het bereikbaar houden van de gooi en vechtstreek. Zorg is er over het feit dat het spoor niet kan meegroeien met de woningbouw ambities om ons heen. Het spoor is vol, en enkel het separeren van het goederenvervoer biedt dan soelaas (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: De A27 heeft al bestuurlijke prioriteit in het platform Mobiliteit en het programma SBaB (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid). Goederenvervoer is ook een aandachtspunt en maakt onderdeel uit van het landelijke MIRT onderzoek GNOE (Goederenvervoer Noordoost Europa). GNOE gaat over een missend stuk spoor om de Betuwelijn te verbinden met Noordoost Europa. Door dit missende spoor gaan er nog veel goederentreinen door de MRA en daarom houden we dit traject goed in de gaten.

- 6.72 De ambitie om de kwaliteit van het wegennetwerk in alle deelregio's minimaal gelijk te houden en waar nodig (door groei van het aantal gebruikers) te verbeteren moet overal gelden. Bestaande knelpunten in het wegennet en het niet kunnen uitvoeren van eerder gemaakte afspraken met het Rijk (MIRT) over A27 en A1 i.v.m. onvoldoende financiële middelen worden extra versterkt met de woningbouwopgaven. Dit verdient nadrukkelijk aandacht met een extra focus op quick win maatregelen en de inzet op OV, waaronder trein, HOV en fiets. (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Wijdmeren)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur onderschrijft dit punt. Dit is nadrukkelijk in beeld in het platform Mobiliteit samen met Rijkswaterstaat. Inzet van alle mogelijkheden om de vraag te accommoderen is nodig, ook conform ons Multimodale Toekomstbeeld.

- 6.73 De directie van de MRA te vragen om in de uitwerking van de meerjarenuitvoeringsplannen aandacht te besteden aan de verkeersveiligheid van de N203 (gemeente Uitgeest).
Voorstel MRA Bestuur: In de MRA Agenda en het MUVP worden niet alle specifieke regionale opgaven benoemd. Deze zijn alleen in algemene termen beschreven, omdat er anders een lange lijst projecten zou moeten worden opgenomen, waarover ook niet altijd consensus bestaat. Wanneer opportuun kunnen projecten in het platform Mobiliteit worden ingebracht.
- 6.74 De MRA moet zich inzetten voor een IJmeerverbinding die voorziet in een uitgebreide en toegankelijke vervoersverbinding die ook ruimte biedt aan autoverkeer (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: Bij de afronding van het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area (ABA) heeft de MRA samen met het Rijk in 2022 afspraken hierover gemaakt.
- 6.75 In samenwerking met relevante stakeholders, waaronder het Rijk, moet de MRA waarborgen dat een integrale en duurzame mobiliteitsoplossing wordt gerealiseerd die past binnen de bredere infrastructuur- en duurzaamheidsambities van de MRA (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: Hier hebben we ons platform Mobiliteit voor, in het MUVP zijn de relevante acties opgenomen.
- 6.76 De mobiliteit van de deelregio Almere-Lelystad moet verder ontwikkeld worden door een multimodale IJmeerverbinding. Dit is een IJmeerverbinding voor meerdere soorten vervoer, die we als harde voorwaarde stellen voor de verdere ontwikkeling van Almere Pampus (Provincie Flevoland)
Voorstel MRA Bestuur: zie 6.69.
- 6.77 College en gemeenteraad in Diemen hechten zeer grote waarde aan het behoud (en de verdere uitbouw) van de kwaliteit van bestaande OV knooppunten: dit is van groot belang voor de bereikbaarheid van bestaande en ook van nieuwe woon- en werkgebieden, en het is in onze gemeente een belangrijke factor voor de kwaliteit van de woonomgeving. Afschaling van het openbaar vervoer is hier absoluut ongewenst. Alleen dan blijft het OV daadwerkelijk een wenkend alternatief voor de auto, zoals benoemd in de MRA Agenda (Diemen)
Voorstel MRA Bestuur: afschalingen en personeelstekorten zijn een grote zorg binnen het platform Mobiliteit. De zorg rond de personeelstekorten zal toegevoegd worden in de MRA Agenda, met als opmerking dat dit de dienstregelingen en uitvoering van projecten onder druk gaat zetten. Tegelijkertijd zien we dat vervoerders alles uit de kast halen om het personeelstekort op te lossen.

6.78 Wij zien dat de opgaven (m.b.t. mobiliteit) voor onze deelregio op hoofdlijnen zijn verwerkt in de agenda, en vertrouwen erop dat verdere uitwerking plaats krijgt in de nog op te stellen uitvoeringsprogramma's (Haarlem)

Voorstel MRA Bestuur: Dank voor deze reactie en de focus op hoofdlijnen.

6.79 In onze propositie hebben wij het volgende geformuleerd over duurzame bereikbaarheid van, naar en binnen de IJmond. "Een goede, duurzame bereikbaarheid is voor de IJmond als logistiek knooppunt cruciaal. De Ag, oost-westverbindingen en ov-bereikbaarheid (waaronder de Kennemerspoorlijn en behoud intercity voor Beverwijk) vragen om een impuls. De infrastructuur (weg, water en spoor) in de IJmond zorgt voor versnippering, geluidoverlast en een verslechterde luchtkwaliteit. In dit kader zijn maatregelen nodig rond de A22, A208 en Ag. Ook uitbreiding van (door)fietsroutes, het terugbrengen van de tweede pont en de Velserversverbinding staan hoog op onze agenda". Wij zien dit onvoldoende terug bij ambitie 8 (mobiliteit inwoners en bezoekers). Om onze ambities te realiseren op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit vragen wij u om dit concreter te benoemen in de MRA-agenda en het Meerjarenuitvoeringsprogramma. (Beverwijk, Heemskerk, Velsen)

Voorstel MRA Bestuur: De mobiliteitsopgave in de IJmond is bekend en deze worden gedeeld door het MRA Bestuur. Dit is verder aan de orde in het platform Mobiliteit. In het MUVV zijn concrete maatregelen benoemd voor de hele MRA. Dat wil niet zeggen dat alle (gewenste) projecten per deelregio zijn opgenomen, aangezien er niet altijd consensus is over de prioriteiten. Gegeven de beschikbare middelen bij het rijk en regionaal weten we dat niet alle gewenste projecten op korte termijn kunnen worden gerealiseerd.

6.80 Daarnaast is het verbeteren van de mobiliteit een belangrijk aandachtspunt, met name de OV-bereikbaarheid in de noord-zuid en oost-west richtingen, die een impuls nodig hebben. Tot slot staat een busverbinding vanaf station Heemskerk hoog op onze agenda. (Heemskerk)

Voorstel MRA Bestuur: Los van de algemene opmerking valt de genoemde busverbinding onder de verantwoordelijkheid van de Provincie Noord-Holland.

6.81 Maar er zijn nog belangrijke keuzes te maken, zoals de bereikbaarheid van het landelijk gebied en diens dorpskernen, meer regionaal evenwicht in werkplekken, en het inpassen van realistische vervoersopties voor essentiële sectoren zoals de bouw (ZZP'ers). Ook de kwaliteit van onze huidige infrastructuur verdient aandacht: gezamenlijke aanpak van de renovatie en de vervangingsopgave (o.a. programma Samen Slimmer Renoveren en Vervangen) is cruciaal. Storingen en ongeplande werkzaamheden aan infrastructuur dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden. Daarnaast pleiten wij ervoor om taken en verantwoordelijkheden die bij de Vervoerregio (VRA) liggen vooral daar te behouden ten behoeve van een transparante, efficiënte samenwerking. (Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad)

Voorstel MRA Bestuur: Samen slimmer renoveren valt onder de verantwoordelijkheid van de Provincie Noord-Holland. Zij zorgen voor de gezamenlijke aanpak en uitvoering van het traject. Dit is ook zo opgenomen in MUVP. Bij bereikbaarheid in landelijk gebied is publieke mobiliteit een traject wat opgenomen staat in het MUVP. Hiermee willen wij zorgen dat er kennis gedeeld wordt, rond de goede inpassing van mobiliteitsoplossingen in het landelijk gebied

6.82 De nabijheid van Schiphol heeft al vele jaren een grote impact op de inwoners van de gemeente Uithoorn. De raad is daarom van mening dat in de 80% MRA agenda meer aandacht aan Schiphol en aan de leefbaarheid van de omgeving van Schiphol moet worden besteed. In de MRA agenda is aandacht voor de ambitie 'een duurzaam verbonden regio' en de positie als internationaal knooppunt vanuit economisch oogpunt. In de MRA agenda staat: "het zo duurzaam mogelijk gebruiken van Schiphol (met een kleinere impact op de leefomgeving)". Naar de mening van de raad doet dit echter onvoldoende recht aan de overmatige overlast die inwoners van de gemeente Uithoorn ervaren. De gemeente Uithoorn strijdt al jaren voor het herstel van de balans tussen Schiphol en haar directe omgeving. Er is sprake van een onevenredige belasting van de Aalsmeerbaan en daarmee van de inwoners van de gemeente Uithoorn. Deze scheefgroei moet met spoed worden hersteld. De overlast die de inwoners van de gemeente Uithoorn ervaren, moet beduidend omlaag. De gemeenteraad van Uithoorn wil minder vluchten. De raad ziet die concrete maatregelen graag terug in de uitvoeringsagenda, eventueel als verwijzing naar de BRS agenda. (Uithoorn)

Voorstel MRA Bestuur: zie 6.33. Overigens valt Schiphol niet onder deze ambitie. De keuzes rond Schiphol zijn geen onderdeel van het Platform Mobiliteit.

6.83 Verkeersveiligheid is nog niet heel specifiek opgenomen in de agenda. Het aantal gewonden en doden van deelname aan het verkeer laten dalen wordt wel genoemd. Maar een wat uitgebreider punt, over fietsverkeersveiligheid, snelheidsverschillen en drukte op fietspaden (onder andere de fatbikes met name een jonge doelgroep vallen hierin op) is zowel in de hoofdtekst als in de bullets wenselijk. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Verkeersveiligheid is tot op heden een bevoegdheid van wegbeheerders (gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat. Door de stijgende cijfers is er aandacht voor in de MRA Agenda, maar het wordt geen regionaal actiepoint in het MUVP

6.84 Op dit moment is er in de agenda nog geen aandacht voor de beheer en onderhoudsopgave op weg en spoor. Voor de uitvoerbaarheid van veel ambities moet hier ook aandacht aan gegeven worden, zeker gezien de dalende (Rijks)budgetten hiervoor. Het is zaak te zorgen dat het infrastructuur-netwerk van de MRA tijdig en op een duurzame en klimaat adaptieve manier wordt onderhouden, zodat het hoge kwaliteitsniveau behouden kan blijven. Dit drukt niet alleen op ambitie 8 (pg. 25), maar ook op de woningbouwopgave. Door weinig geld voor mobiliteit wordt de ambitie bereikbare woningen te willen bouwen steeds ingewikkelder. Vanwege financiële krapte moet er mogelijk anders gekeken worden naar woningbouw en moet de focus nog meer liggen op verdichten en bouwen rondom ov-knooppunten. Dit punt opnemen in ambitie 5 maakt het stuk beter afgewogen en meer haalbaar. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur onderschrijft de grote beheer- en onderhoudsopgave voor zowel Rijk als decentrale overheden en ook dat dit voor veel hinder gaat zorgen komende decennia. Het valt niet in de scope van onze MRA activiteiten, maar er wordt door de wegbeheerders wel gekeken naar meekoppelkansen. Daarnaast is één van pijlers van het Verstedelijkingsconcept MRA en het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid om woningbouw zoveel mogelijk rondom bestaande infrastructuur te bouwen. In ambitie 5 is de volgende tekst opgenomen: "Door financiële krapte en beperkte fysieke ruimte ligt de focus meer op verdichten en creëren van nabijheid om woningen te bouwen rondom knooppunten en bestaande voorzieningen".

6.85 Onder het kopje dit kan gedaan worden door in ambitie 8 (pg 25) ziet de Vervoerregio Amsterdam nog een kans voor een grotere inzet op gedragsmaatregelen (zoals fiscale maatregelen en Betalen naar gebruik). Ook in relatie tot bekostiging van projecten. Een specifiek tekstvoorstel hierin is:

- In te zetten op gedrag en fiscale maatregelen om STOMP te stimuleren. Hier kan gedacht worden aan: Betalen naar Gebruik met differentiatie naar tijd en gebied, 0% BTW op OV kaartjes, de werkgeversaanpak, stevige inzet op minder en anders reizen bij werkzaamheden aan de weg, en de inzet op het stroomlijnen van landelijke fiscale regelingen die STOMP ondersteunen. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur herkent de kans voor grotere inzet van fiscale maatregelen, zoals andere thuisvergoeding, voor stimuleren STOMP en bekostiging van projecten. Het tekstvoorstel is overgenomen.

6.86 Het is goed dat de schaa sprong projecten genoemd worden, maar deze zijn nog niet gerealiseerd of bekostigd. De notie hierbij dat de bekostiging grotendeels nog geregeld moet worden is hierdoor belangrijk. Het tekstvoorstel hiervoor is:

- Het realiseren van de schaa sprong in het ov-netwerk is randvoorwaardelijk voor de groei van de MRA. Hiervoor moet grotendeels nog bekostiging en bemensing komen vanuit de betrokken partijen. Hier aan werken de komende jaren is hierdoor van groot belang. Projecten waar het over gaat zijn: Zuidasdok, Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp, Ringlijn naar Haven-Stad, aanleg van de IJmeerlijn (mogelijke koppeling met Lelylijn), het volledig sluiten van de Ringlijn en daarnaast is er voor wat betreft het OV ook aandacht voor HOV-corridors naar Zaanstad en Haarlem; (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA Bestuur herkent de noodzaak voor (creatieve) bekostiging van deze schaa sprongprojecten en dat deze belangrijk zijn voor de verstedelijkingsopgave. Het tekstvoorstel is overgenomen.

6.87 De bullets rondom kwaliteit wegennetwerken als volgt aan te passen.

- De kwaliteit van het (wegen)netwerk te onderhouden en klimaat adaptief te maken. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Het MRA bestuur onderschrijft dat onze infrastructuur klimaat adaptief moet zijn. Deze passage is overgenomen. Bij nader inzien moeten we opletten de grote beheer- en onderhoudopgave niet binnen de scope van onze samenwerking te halen, maar over te laten aan de wegbeheerders. Hetzelfde geldt voor de meekoppelkansen tussen de projecten. Wij stellen voor dit te schrappen.

- 6.88 Bij het punt dat het OV mee moet groeien met de verstedelijking als volgt herformuleren:
- De schaa sprong voor ov te realiseren, dit is randvoorwaardelijk voor de verstedelijking binnen de MRA. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Tekst is conform voorstel overgenomen.

- 6.89 Punt 2 over publieke mobiliteit opsplitsen naar publieke mobiliteit als eerste en daarna het punt over de projecten maakt het overzichtelijker. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: Punt 2 is opgesplitst door twee losse punten.

- 6.90 Onder het punt rond goederenvervoer kan hij net wat anders verwoord worden. Het tekstvoorstel is:

- Te werken aan andere modaliteiten rond goederenvervoer. De komende jaren zal er een grote groei rond goederen zijn en dit kan niet allemaal op het spoor. Hierdoor moet er ingezet worden op alternatieve oplossingen, zoals buisleidingen. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: We herkennen de opgave voor goederenvervoer. Deze opgave kan niet los worden gezien van de ruimtelijke ordening, woningbouw, economie en personenvervoer. De tekst is conform voorstel overgenomen.

- 6.91 Mobiliteitsrechtvaardigheid wordt nu alleen als betaalbaarheid genoemd rond de bullets. De beschrijving aan de start rond ambitie 8 zou sterker zijn. Dit anders verwoorden zou hierdoor sterk zijn met de focus op: betaalbaarheid, toegankelijkheid, gastvrij en begrijpelijk. Ons tekstvoorstel bij de bullets is:

- In te zetten op mobiliteitsrechtvaardigheid om de betaalbaarheid, toegankelijkheid, gastvrijheid en de begrijpelijkheid rond het OV te verbeteren. (Vervoerregio Amsterdam)

Voorstel MRA Bestuur: We streven naar een inclusief en toegankelijk mobiliteitssysteem. De tekst is conform voorstel overgenomen.

- 6.92 Gezien de dalende budgetten voor onderhoud aan spoor en wegen en het personeelstekort moeten we nog meer inzetten op werk-met-werk maken. (Vervoerregio Amsterdam)
Voorstel MRA Bestuur: In het project 'Samen slimmer renoveren' onder verantwoordelijkheid van de Provincie Noord-Holland wordt hierop samengewerkt met het Rijk. Zij zorgen voor de gezamenlijke aanpak en uitvoering van het traject. Dit is ook zo opgenomen in MUV. Voor het overige moeten we de beheer- en onderhoud opgave niet in de MRA scope halen, om dubbel werk te voorkomen.
- 6.93 Bij ambitie 8 staat nu een foto die gemaakt is rond corona, met een 1,5 meter sticker. Hierdoor is een foto die meer recent is meer toepasselijk. (Vervoerregio Amsterdam)
Voorstel MRA Bestuur: De afbeelding is aangepast.
- 6.94 Op de voorkant van de MRA Agenda staat nu een foto van een lege snelweg. Een foto die meer past binnen brede welvaart zou sterker zijn. (Vervoerregio Amsterdam)
Voorstel MRA Bestuur: Er is een andere afbeelding opgenomen.